

1900 DE ANI DE LA URCAREA PE TRON A REGELUI EROU DECEBAL

Permanentă și continuitate în vatra strămoșească

S-a vorbit de multe ori despre „enigma“ sau despre „miracolul“ formării și persistenței poporului român în spațiul carpato-danubiano-pontic. Dar ce enigmă sau ce miracol se pot afla într-un proces firesc și general de formare a tuturor popoarelor romanice, adică a francezilor, italienilor, spaniolilor și portughezilor?

Ascendența latină a românilor, persistența elementului romanic în Dacia după retragerea administrației aureliene, rezistența opusă invaziilor barbare, etnogeneza și unitatea poporului român pe teritoriul locuit de el, latinitatea limbii române, originea romană a unor obiceiuri populare ale românilor au constituit tot atâtea domenii de cercetare pentru istorici, arheologi, lingviști, etnografi, juriști și geografi. Nici o altă problemă vizînd trecutul românesc nu a reținut într-atît atenția generațiilor de istorici și filologi, nu a suscitât atîtea controverse și teorii contradictorii.

Ideea descendenței din romani i-a însoțit pe români de-a lungul întregii lor existențe. Marea tradiție a acestei idei demonstrează forța cu care ea s-a imprimat în memoria afectivă a unui popor care vreme îndelungată a trăit despărțit de lumea căreia îi aparținea de drept — lumea romanică.

Conștiința de sine a unui popor — echivalînd cu anticul „cunoaște-te pe tine însuși“ — are la temelie cunoașterea adîncă a tot ceea ce i-au lăsat generațiile care s-au succedat de-a lungul timpului pe pămîntul pe care el trăiește.

Acest adevăr ne-a îndemnat să alcătuim prezentul grupaj de izvoare care, departe de a acoperi o temă atât de generoasă, vine să susțină, cu argumentul documentului de arhivă, unul din temeiurile istoriei noastre naționale.

Documentele selectate afirmă o dată mai mult originea latină a românilor, așa cum a fost ea cunoscută și recunoscută de reprezentanți ai altor popoare, existența lor neîntreruptă pe pământul strămoșesc, dorința și lupta lor pentru realizarea unității naționale. Nu putem să nu amintim faptul că am ales ca prim izvor un fragment din lucrarea lui Dioscorides în care sînt citate denumirile dace ale unor plante — atestare a limbii unui popor fără de care simbioza geto-daco-romană nu s-ar fi putut cristaliza într-o realitate nouă : poporul român.

Grupajul de documente a fost realizat prin strădania arhiviștilor : Emilia Poștăriță, Ana-Cristina Halichias, Teodor Bucur, Eugenia Ciocan, Ileana Chirtu, Ielita Gămulescu, Sanda Racovicăanu, Natalia Trandafirescu, Valeriu Veliman, Constantin Vlad.

Menționăm că, în general, am reprodus numai acele fragmente din document, care se refereau strict la tematica propusă.

EMILIA POȘTĂRIȚĂ

(Sec. I. e.n.). Extras din lucrarea *De materia medica* *, aparținînd medicului grec Dioscorides din Anazarba.

A Graecis dicitur camellea, alii corcodrillion, alii dipsaca, alii onocardion, profetae Afroditis lutron, Aegyptii semmcor, alii inelita, Itali labrum Veneris, alii cicer rusticum, alii staticius, alii muraria, Spani alentidium, *Daci sciare*, alii calox cardiatos, Aegyptii cer, Ostones cernaste, alii salfho.

A Graecis dicitur camemelon, alii partemion, alii dryocolafon, alii trociscos aliacos, alii aperitos, alii nimfacos, alii hierantemis, alii helynoepotes, Itali beneolentem, alii superbam, alii aloitica, Aegyptii thauori, Galli oualoida, Campani amolocia, Turci abiana, *Daci amolusta*.

A Graecis dicitur prosopis, alii Bacchion, alii elephantosis, alii elefas, alii nefelion, Itali personacia, alii bardana, alii manifoldium, Galli betilolen, *Daci rborasta*.

A Graecis dicitur camaesice, alii mecon afrodes, alii camaeacte, alii cleos acte, alii Euboice, Galli ducone, *Daci alma*, Itali ebulum.

A Graecis dicitur centauria minos, alii elleborites, profetae ema Eracleos, Aegyptii amarat, *Daci stiosozila*, Italia febrifugia, alii multiradix.

Pseudo-Apulei Platonici Herbarius, în „Corpus medicorum Latinorum“, vol. IV, ed. E. Howald — H. E. Sigeric, Leipzig, Teubner, 1927.

* Lucrarea conține descrierea citorva sute de specii de plante medicinale cu întrebunțările lor ; pentru unele dintre acestea sînt notate și denumiri culese de la diverse popoare din Europa, Asia și Africa. Printre cele din Balcani se remarcă și dacii ; aceste fitonime constituie un material lingvistic foarte important pentru studierea limbii dacilor. Prezența lor într-o lucrare de medicină grecească este o dovadă elocventă pentru stadiul avansat la care ajunsese în antichitatea clasică medicina empirică a dacilor.

(Studiul amănunțit al problemei a fost publicat în „Revista Arhivelor“, XLII, nr. 3—4/1980).

Ἄρρωστis ἢ ἐπιμηλωτός, οἱ δὲ αἰρκόν, οἱ δὲ ἀρριζοί, Αἰγύπτιοι ἀνοσίρι, Ῥωμαῖοι γράβιον, οἱ δὲ λουζόλοισι, οἱ δὲ παρ-
 ρουάλοισι, οἱ δὲ οἰνιόλοισι, Ἰσπανοὶ ἀπαρία, Δάκοι κοτήετα, Ἄρροι
 ἰεβάκ.

Ἀκτιή· ἢ δὲ δένδρον ἕρκιον, οἱ δὲ ἤμιρον, Ῥωμαῖοι
 σαμειλόκοισι, Γάλλοι σκαβίμη, Δάκοι σέβια.

Βάτος· οἱ δὲ κινύσθαιος, οἱ δὲ σαδημοσρόπιον, οἱ δὲ
 ἀβόντροφιον, προηῆται αἶμα Ἰταίνον, οἱ δὲ αἶμα Ἰβείος, Ῥωμαῖοι
 σέντις, οἱ δὲ ροῦνιμη, οἱ δὲ μόρα φάεικα, Δάκοι μινεία.

Βούρλωστον· προηῆται γόνος αἰλοῦρον, Ὀστανῆς σκινά-
 ρη, Αἰγύπτιοι ἐντοσερ, μβέτωρ, Ῥωμαῖοι λιγρονα βόκοισι, οἱ δὲ
 Λευκίνοι κορρίτω, Ἄρροι λιποσινέρ, Δάκοι βοσδάθλα.

Θύμος· οἱ δὲ θυμεν, οἱ δὲ θυμός λιουκός, οἱ δὲ κεκαλωτός,
 ... Ῥωμαῖοι θούμοισι, Αἰγύπτιοι σιέρινοι, Δάκοι μίμηλα.

Λειμώνιον· οἱ δὲ νευροειδής, οἱ δὲ λορχίτις, οἱ δὲ νά-
 κειον ἕνοι, ... Ῥωμαῖοι οὐηράεσσοισι νήεσσοισι, οἱ δὲ ενανανθούλοισι
 τέρρι, Γάλλοι ἰουρβαρούμη, Δάκοι δέκινα.

Λιθόπεριον· οἱ δὲ λιωνύχον, οἱ δὲ λιόνειον, οἱ δὲ
 λίθος λιωνική, οἱ δὲ τουργόνειον, οἱ δὲ ταναλίτις, οἱ δὲ Διός
 πρην, Ῥωμαῖοι κολοσμβίνμη, Δάκοι γουολήετα.

Τράγος· οἱ δὲ τράγιον, οἱ δὲ τραγοκεριός, οἱ δὲ σκορ-
 πιον, οἱ δὲ τέρριον, Ῥωμαῖοι κορνοπλακίμη, οἱ δὲ βιτοσμινεία,
 οἱ δὲ ἱρκοσλοισι, οἱ δὲ δεινάρια, Δάκοι σελίε, Αἰγύπτιοι
 σελίε, Ἄρροι ἰχχιωνίμη.

Φλόμος· οἱ δὲ φλόμον, Ῥωμαῖοι βερβάόκλοισι, οἱ
 δὲ φημινίλη· φλόμος ἕκρος· οἱ δὲ φλόμος, οἱ δὲ λυχνίτις,
 οἱ δὲ θροκλίς, οἱ δὲ νεκοπία, προηῆται κηρτίκιον, οἱ δὲ
 Ἐπιμόν ράβδον, Ῥωμαῖοι γουμινάκλοισι, οἱ δὲ λινεία,
 Αἰγύπτιοι ῥήλ, Δάκοι διεσείμη.

{*sec. XII*}. Fragment din „*Legenda Sfântului Gerard*“ — care relatează conflictul militar dintre voievodul ortodox Ahtum (succesor al voievodului Glad) și regele Ungariei — din care reies o serie de date privind realitățile economice și social-politice ale timpului.

[...] In diebus illis erat quidam princeps in urbe Morisena nomine Achtum, potens valde, qui secundum ritum grecorum in civitate Budan fuerat baptizatus [...]

[...] Regi autem Stephano honorem minime impendebat confidens in multitudine militum et nobilium super quos dominium exercebat. Equorum etiam indomitorum multitudinem habebat immuabilem exceptis hys quos pastores in domibus sub custodia servabant. Erant enim et pecora infinita quae omnia habebant pastores suos deputatos, insuper et allodia et curias, et usurpabat sibi potestatem super sales regales descendentes in Morossio constituens in portibus eiusdem fluminis usque ad Ticiam tributarios et custodes [...]

Arh. St. București, colecția Microfilme R. F. Germania, rola 82, c. 191 (Bayrische Staatsbibliothek München, Codex latinum 6211).

Traducere :

[...] În zilele acelea era în orașul Mureșana un oarecare voievod cu numele Ahtum, foarte puternic, care a fost botezat în orașul Buda după legea grecilor [...]

[...] Iar regelui Ștefan îi arăta foarte puțină cinstire, bizuindu-se pe mulțimea ostașilor și nobililor, asupra cărora exercita stăpânire. Avea o mulțime, fără număr, de cai neîmblinziți, afară de cei pe care păstorii îi țineau acasă, sub pază. Erau și turme nesfârșite, care toate își aveau păstorii lor anumiți, pe deasupra (avea) și moșii și curți, și și-a întins puterea sa peste sarea regească ce cobora pe Mureș, așezînd pe porturile acestui rîu, pînă la Tisa, vameși și paznici [...]

1202. Scrisoarea papei Inocențiu al III-lea adresată lui Ioniță Asan, domnul românilor și al bulgarilor, cu privire la trimiterea unui legat apostolic (fragment).

[...] Hoc igitur attendentes iam pridem nobilitatem tuam per nuntium et litteras nostras duximus visitandam, ut intellecto devotionis affectu, quem habes ad Romanam ecclesiam matrem tuam, maiores ad te nuntios postmodum mitteremus, qui tam te, qui ex nobili Romanorum prosapia diceris descendisse, quam degentem sub te populum verbo pascerent et exemplo, et de benevolentia et gratia sedis apostolice redderent certiores [...]

[...] Monemus igitur nobilitatem tuam et exhortamur in domino, quatenus legatum ipsum sicut personam nostram benigne suscipias et honorifice studeas pertractare, salubria monita et statuta ipsius et tu ipse recipiens, et ab universa Bulgarorum et Blachorum ecclesia recipi faciens et servari. Expedi enim tibi ad temporalem gloriam quam salutem eternam, ut sicut genere, sic sis etiam imi-

După lucrarea lui Dioscorides s-au alcătuit o serie de compilații, care, și acestea au păstrat o parte din sinonimele atribuite dacilor. Acestea sînt extrase din lucrarea lui Pseudo-Apuleius *Herbarius*, alcătuită în secolul II—III e.n.

latione Romanus, et populus terre tue, qui de sanguine Romanorum se assertit descendisse, ecclesie Romane instituta sequatur ut etiam in cultu divino mores videantur patrios redolere [...]

Arh. St. București, colecția Microfilme Vatican, rola 25, c. 101—104 (Archivio Segreto Vaticano, fondo Garampi, vol. 75).

Traducere :

[...] Astfel, luind aminte la aceasta, de multă vreme am hotărât, prin trimisul și scrisorile noastre, că trebuie să vizităm nobilitatea ta pentru ca, înțelegând simțămîntul de credință pe care îl ai față de biserica romană, maica ta, să trimitem apoi *la tine, care spui că ești coborîtor din nobila stirpe a romanilor*, soli de rang înalt care să te păstorească cu vorba și cu pilda atît pe tine cît și poporul supus ție, și să vă asigure bunăvoința și milostivenia scaunului apostolic [...]

[...] Așadar, îndemnăm pe nobilitatea ta și te încurajăm întru domnul să primești cu bunăvoință pe legatul nostru, ca pe noi înșine și să te străduiești a-i arăta cinstea cuvenită, primind la rîndul tău sfaturile bune și rînduieșile acestuia și făcînd ca el să fie primit și păstrat de întreaga biserică a bulgarilor și românilor . Căci îți este de folos, atît pentru slava lumească cît și pentru mîntuirea veșnică *să fii roman și prin strădanie, după cum ești prin neam, iar poporul țării tale, care spune că este coborîtor din sîngele romanilor*, să urmeze învățămintele bisericii romane, încît să se vadă că și în slujirea lui Dumnezeu urmați obiceiurile strămoșilor (voștri) [...]

1374 octombrie 13, Avignon. Scrisoarea papei Grigore al XI-lea prin care cere arhiepiscopilor din Ungaria să cerceteze dacă românii care locuiesc în părțile dinspre tătari sînt nemulțumiți de preoții unguri și dacă nu ar fi mai potrivit să fie numit ca episcop al românilor Antonio de Split (Spaleto) pentru că le cunoaște limba.

Venerabilibus fratribus, Strigoniensi et Colocensi Archiepiscopis, salutem etc. Hodie ad audientiam nostram perducto ex relatione fideli, quod certa pars multitudinis nationis Wlachonum, qui circa metas Regni Ungarie versus Tartaros commorantes, secundum ritus et scisma Grecorum vivebant, prout longe maior pars eorum adhuc vivit, procurante Carissimo in Christo filio nostro Ludovico Rege Ungarie Illustri, conversa fuerat ad sacre fidei catholice veritatem et quod alii de multitudine ipsa faciliter converterentur cum assistentia dicti Regis si in partibus eorundem Wlachonum erigeretur ecclesia Cathedralis, et Episcopus preficeretur eidem : cum ipsi Wlachones ut dicitur de solo ministerio sacerdotum Ungarorum non sint bene contenti, nos fraternitati vestre certa super hiis indaganda per vos, et nobis fideliter referenda per alias nostras literas duximus committenda, prout in ipsis literis plenius continetur. Cum autem, sicut eadem relatio subiungebat dilectus filius frater Antonius de Spaleto ordinis fratrum Minorum professor, qui linguam dicte nationis scire assertitur et qui tempore dicte conversionis multos ex dictis Wlachis convertisse, batizasse et magnum fructum sua predicatione animabus eorum dicitur attulisse, satis habilis et utilis ad convertendum Wlachos reliquos non convertos ad fidem predictam, si preficeretur in Episcopum multitudini antedictae : Nos de premissis, ut agamus cautius cupientes de hiis ac scientia, vita et

mōribus dicti Anthonii habere notitiam certiozem, eidem fraternitati, de qua gerimus in Domino plenam fidem, per apostolica scripta committimus et mandamus, quatenus de predictis scientia, vita ac moribus dicti fratris Anthonii et etiam aliorum, qui utiliores esse possent huiusmodi ecclesie, si erigeretur, et conversioni Wlachorum predictorum, super quo vestras consciencias oneramus, studeatis nos diligentius informare et que per informationem ipsam repereritis nobis per vestras authenticas literas harum seriem continentes curetis nos reddere certiores. Datum Avinione III Idus Octobris Anno Quarto.

Arh. St. București, colecția Microfilme Vatican, rola 20, c. 249—250 (Archivio Segreto Vaticano, Reg. Vat. 266, f. LV—LVI).

Traducere :

Venerabililor frați, arhiepiscopilor de Strigōniu și Colocēa, mîntuire etc.

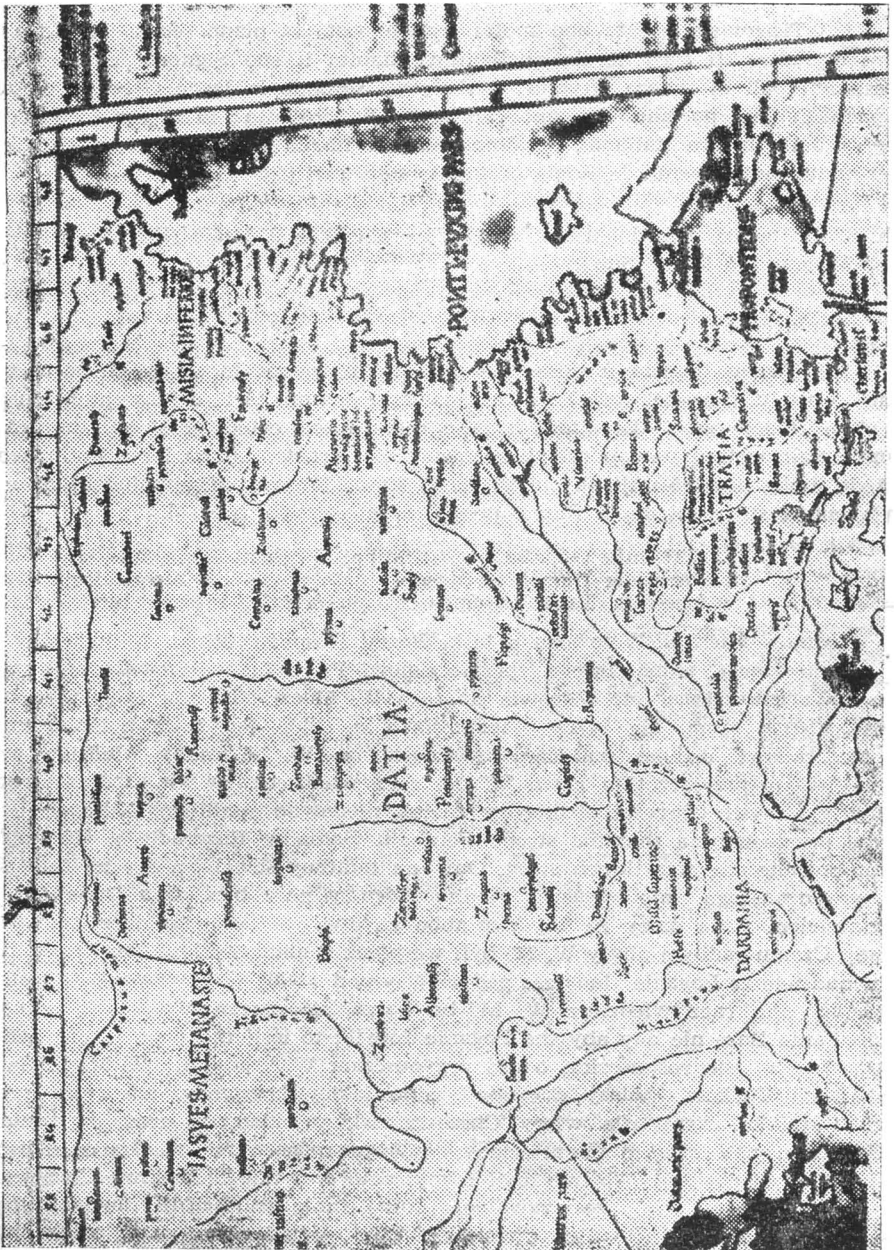
Astăzi ne-a ajuns la ureche, dintr-o relatare demnă de crezare, că o anume parte din mulțimea neamului valah, care locuia lângă hotarele Regatului Ungariei înspre tătari și care trăia după credința și schismă grecilor, după cum încă de multă vreme a trăit o mare parte din ei, s-a întors îngrijindu-se (de aceasta) fiul nostru preaiubit întru Cristos, Ludovic, ilustrul rege al Ungariei, către adevărul sfintei credințe catolice și că o altă parte a aceluiași neam s-ar converti ușor cu sprijinul zisului rege, dacă ar fi înălțată în părțile acelor valahi o biserică episcopală iar în fruntea ei ar fi numit un episcop; cum însă valahii, pe cît se zice, nu ar fi deloc mulțumiți de slujba (făcută) de preoții unguri, noi am hotărît să însărcinăm pe frățiiile voastre prin alte scrisori, după cum stă scris și în aceasta, să cercetați anume lucruri în această privință și să ni le aduceți la cunoștință întocmai.

Dar după cum adaugă aceeași relatare, pentru că iubitul fiu, fratele Antonio de Split, din ordinul Fraților Minorii, care se zice că știe limba zisului neam și care se spune că, în vremea amintitei convertirii, a convertit pe mulți dintre acei valahi, i-a botezat și le-a adus, cu predicile sale, mari foloase pentru suflet, este îndeajuns de iscusit și de trebnic pentru convertirea celorlalți valahi neconvertiți încă la credința (catolică) dacă ar fi numit ca episcop al mai sus-zisului neam, noi ca să purcedem cu cît mai multă băgare de seamă în ce privește cele de mai sus, dorind să avem știre sigură despre acestea și despre cunoștințele, și viața, și obiceiurile zisului Antonio, poruncim și hotărîm prin scrisoare apostolică frăției voastre, în care avem deplină încredere întru Domnul, să vă străduiți a ne vesti cu mare luare-aminte despre cunoștințele, viața și obiceiurile zisului frate Antonio, și chiar despre ale altora care ar putea fi de folos bisericii, dacă s-ar înălța, și pentru convertirea valahilor, pentru care lucru vă facem răspunzători; iar cele pe care le veți afla să vă îngrijiți a ni le da de știre prin scrisori ale voastre autentice.

Dată la Avignon în ziua a treia a idelor lui octombrie, în anul al patrulea (al pontificatului) meu.

1482 august. Incunabul de la Ulm cu o reproducere după cosmografia lui Ptolemaios Claudios, reprezentînd harta Daciei în secolul II e.n.

Arh. St. București, colecția Xerografii R. D. Germană, pach. II/4, f. 1 (Sächsische Landesbibliothek, Dresda, Lit. Graec. B. 698, Inc. 1912 (1°).

1532. Scrisoarea lui Francesco della Valle adresată cavalerului Matteo Dandolo, în care sînt cuprinse informații referitoare la Țările Române (fragment).

[...] Tragovista e citta non molto grande posta in piano senza serraglia di muro o d'altro. Il Castello de quella dove habita il suo Signore e serrato di grossissimi pali di rovere. Vivono quelle genti secondo la legge Greca et vestono di panni lunghi, portando in capo capelletti alla crouatta; la lingua loro e poco diversa dalla nostra italiana; si dimandano in lingua loro Romei perche dicono esser venuti anticamente da Roma ad habitare in quel [...]

Arh. St. București, colecția Microfilme Italia, rola 53, c. 377—378 (Biblioteca Ambrosiana Milano, ms. Q. 116 Sup.).

Traducere :

[...] Tirgoviște este un oraș nu prea mare, așezat în șes și inconjurat de ziduri. Castelul din acel (oraș) în care locuiește domnul țării, e împrejmuit cu pari de stejar foarte groși. Locuitorii trăiesc după legea ortodoxă și se îmbracă în haine lungi, purtînd pe cap căciuli asemeni celor croate. Limba lor e puțin deosebită de limba noastră italiană; ei își zic în limba lor romani, spunînd că au venit din vremuri străvechi de la Roma, pentru a se așeza în această țară [...]

1595 iulie 15, București. Mihai Viteazul scrie lui Jan Potocki starosteile Cameniței despre luptele sale cu turcii, dorința de a face din Țara Românească „un scut al întregii lumi creștine“.

Ioannes Michael Woiewoda s laski Bożey Hospodar Ziemi Multanskiey etc. wilmożnemu memu miłemu przyiacielowi Panu Ianowi Potockiemu starozcie Kamięniczkiemu, etc. Zdrowia dobrego W. Moczi od Pana Boga wszechmogącego, wiernie zyczę, nic inaczey iedno iako za sobie. Przythym z listku kthory W. M. racozyl do nas poslacz dowiedzialem ze W. M. radby wiedziat pewną now n od nieprzyiaczot, o czym W. M. racz wiedziecz, ze asz therasz wedlug woley y mysli Chrzescziianskiey y theras niedawno spalilism, Nikopoly. Ale theras przyiachal na thamthe strone Ferchath Bassa w Razgradie y zbieraly sie tham Poganie ode wszytkrech stron. Oni na tamthey stronie, a my na they stronie, y czo inszego nie czyniemy, iedno dzien y nocz bicz sie u Dunaiu z nieprzyaczielem y na daley za thy zien abbo za dwa musiemy im dacz zas znowu bytwe. Czemu radbym aby y W. M. byli wespolek z nami, bo iesli ledzieczcie, thaki mam nadzieie ze Poganie beda zas pod nogą y pod szablą Chrzescziianską a iesli nie bedz eczie ,tho racz wiedziecz W. M. bo barzo nieoznaczny iestem y zduszny. Czego Panie Boze nie day aby the Poganie dobyli; to iesli tho dobeda, oni pothym wszedzie beda sie rospuscicz, o czo przypuszczam W rozmysl, W M. Bo ia „miałem od Turkow żadney ciężkosci albo iakiey krzywody, ale czom czynil, thom wsysthko czynil dla wiary Chrzescziianskiey widzac ia czo sie dzialo w kazdy dzien nad ubogim Chrzesczianym. ałem padiacz the wielka czieskoscz s thą ubogą ziemią naszą, abym czynil iako szuth wszytkiego Panstwa Chrzesczianskiego. O czo proszę aby przesz zwolania Chrzesczianie przyiachali y byli na ponocz nasze, bo bedzie wedlug woley Chrzescziianskiey y thak ufam ze bedziemy miecz Victoria. O czo powthore proszę zebyscie nas nieopuszczali y nie omieškali bez iakiego pomozenia, bo thak W. M racz wiedziecz, ze iestescie powinni dla i mięu Pana naszego Iesuga Christusa abyscie nam pomogli y przyachali na ratowanie

Chrześcziianskie y ia s kimkolwiek będe mogli, zawsse iestęm gothow obsluzycy W. M. A s thym y pothym do laski W. M. się zalezcam. Data w Bukareszce 15 dnia miesiacza Iulli, roku 1595

Arh. St București, colecția „Microfilme, R. P. Polonă, rola 8, c. 218 (Arhivum Glowne Akt Davnich, Arhivum Zamoyskich, Korespondencja, sign. 3028, f. 20).

Traducere :

Ioan Mihail voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Țării Românești, scrie domniei tale prietenului meu iubit, domnului Ioan Potocki, staroste de Camenița etc. Urez sincer domniei tale sănătate de la Dumnezeu cel atotputernic, întocmai ca și mie însumi. După acestea, din scrisorica pe care domnia ta ai binevoit să ne-o trimiți, am aflat că domnia ta ai fi bucuros să afli veste sigură despre dușman. Deci domnia ta binevoiește să știi că pînă acum (lucrurile merg) după voia și gîndul creștinilor, acum de curînd am ars Nicopolul. Dar acum a venit, pe partea aceea, Ferhat pașa la Razgrad și se adună acolo păgînii din toate părțile. Ei pe partea aceea, iar noi pe partea aceasta, și nu facem nimic altceva, numai, zi și noapte, ne batem la Dunăre cu dușmanul și, cel mai tîrziu peste o săptămînă sau două, trebuie să dăm iar cu ei bătălia. De aceea, aș fi bucuros ca și domniile voastre să fie împreună cu noi, căci dacă veți fi, această nădejde am că păgînii vor fi sub picioarele și sub sabia creștinilor, iar dacă nu veți fi, socotește și domnia ta că sînt foarte slab și învăluit. Să nu dea Dumnezeu ca acei păgîni să învingă, căci dacă vor învinge, ei după aceea se vor răspîndi peste tot, ceea ce arăt domniei tale ca să cugeți. Căci eu n-am avut de la turci nici o greutate sau vreo nedreptate, dar ceea ce am făcut, toate le-am făcut pentru credința creștinească, văzînd eu ce se întîmplă în fiecare zi cu bieții creștini. *M-am apucat să ridic această mare greutate cu această țară săracă a noastră, ca să fac un scut al întregii lumi creștine.* De aceea rog ca să fie chemați creștinii să vie și să fie în ajutorul nostru, căci va fi după voia creștinilor și astfel am nădejde că voi dobîndi izbînda. De aceea vă rog din nou să nu ne părăsiți și să nu ne lăsați fără ajutor, pentru că să știți domnia ta că sînteți datori pentru numele domnului nostru Isus Hristos să ne ajutați și să veniți pentru mîntuirea creștinătății. Și eu cu orice voi putea, întotdeauna sînt gata să slujesc domniei tale. Și cu acestea mă recomand grației Măriei Tale. S-a dat la București, la 15 ale lunii iulie, anul 1595.

1735. Manuscrisul anonim intitulat „*Noua scriere istorico-geografică și topografică a Daciei Mediteraneene, adică Transilvania veche*“ (fragment).

[...] daher Trajanus solches sehend, Römische Colonien dahin Versetzen liess, welches sich mit nach und nach zu den überbleibsel den Dacier geselet, und endlichen durch solche Vermischung unsere Wallachen gegeben haben, so sich zu dieser Zeit häufig in Siebenbürgen befinden.

Dass aber die Wallachen von Römischen Geblüte herkommen, zeigen am allerbesten die Namen allermassen sie sich biss diese Stunde Rumuny, oder Romanos nennen, und daher auch ehe Land welches die Colonien am allermeisten von alter her bewohnet, Czara Rumunyaszkka heissen [...].

Arh. St. București, colecția Microfilme R. F. Germania, rola 104, c. 20 (Württembergische Landesbibliothek Stuttgart, Codex hist. / Q 112).

Traducere :

[...] Traian văzînd (rezistența dacilor — n.n.) a dispus mutarea (în Dacia — n.n.) a unor colonii romane, care s-au alăturat cu timpul dacilor supraviețuitori pentru ca, în fine, dintr-un asemenea amestec să rezulte românii, care sînt foarte numeroși și acum în Transilvania. Faptul că românii își trag originea din gînta latină este demonstrat cel mai bine de numele ce și-l dau, căci ei se numesc chiar și acum *români* sau *romani* și de aceea țara lor, care a fost în vechime cel mai intens locuită de coloniști o numesc *Țara Românească* [...]

1775 decembrie, Sibiu. Extras din lucrarea lui Lichtensteiner intitulată „Descriere istorico-politică a Marelui Principat al Transilvaniei“, relevînd continuitatea populației daco-romane în Transilvania, inclusiv în timpul migrației popoarelor.

[...] Eine nur summarische Recensirung der Siebenbürgischen Geschichten gibet hievon ein mehreres Zeugnuss, dass Siebenbürgen vor Zeit ein Stück von Dacien gewesen, ist bereits in dem vorhergehenden erwehnet worden. Ausser denen Dacieren wohnten aber auch die Gothen hieselbst, welche ein thracisches Volk waren. Der Kaiser Traianus bekriegte, überwunde und tödtete den Dacischen König Decebalus, machte sein Land zu einer Römischen Provinz und erwarbe sich durch diese Thaten den Zunamen Dacius. Er führte nach der damaligen Hauptstadt des Landes Sarmisegethusa eine Römische Colonie und liesse solche Ulpian Trajanam nennen, von welcher man noch in verschiedenen Gegenden Siebenbürgens einige Merckmahle findet. Von einer solchen alten Römischen Colonie zeugen nicht nur so viele gefundene Innschriften auf Steinen, sondern auch die Wallachen, welche Nachkömmlinge derselben seynd. Unter den Römischen Kaiser Galieno gingen Dacien im dritten Jahrhundert wieder verlohren, und ob es gleich von dem Kaiser Claudio wieder unterwürfig gemacht wurde, so wurde es doch von Aureliano neuërdingens verabsaunet, daherò das Römische Joch abschüttelte und sich in die vorige Freiheit versetzte.

Hierauf kame das Land unter deren Gothen und in Anfang des 5-ten Jahrhunderts unter deren Hunnen Böttmässigkeit. Diesen wurde es zwar von denen Gepidern und Gothen mit Hilfe deren Römer wieder entrissen, es musste sich aber in 6-tem Jahrhundert denen Avarern, und im 9-ten den Hungarn unterwerfen. Disse seynd im Jahre 889 von denen Pazinaciten vertrieben worden, zu welchen Ast derer Hunnen wahrscheinlicherwise auch die Cunei oder Cumaner gehöret haben, und von denen man auch ganz wahrscheinlich die heutige Iaziger und Szekler herleitet. König Stephan der Erste machte Siebenbürgen im Jahre 1004 zu einer Provinz des Hungarischen Reichs, in welchen Zustand es auch geblieben, und durch Woiwoden regieret worden ist bis König Ludwig der Zweite Anno 1526 unkam [...]

Arh. St. București, colecția microfilme Austria, r. 203, c. 18—20 (Kriegsarchiv Wien, Kartensammlung, Landesbeschreibungen, K. VII).

Traducere :

[...] O rezumare sumară a istoriei Transilvaniei oferă o mărturie în plus că aceasta a constituit în vechime o parte a Daciei — după cum am arătat deja mai sus. În afară de daci, au mai fost și geții, un popor tot de origine tracică. Împăratul Traian s-a războit cu ei, i-a învins și l-a ucis pe regele dac Decebal, i-a transformat țara în provincie romană și și-a câștigat în urma acestor fapte cogenomenul Dacicus. El a construit, în locul capitalei de atunci a țării, Sarmisegetusa, o colonie romană, pe care a numit-o Ulpia Traiana și despre care în diferite părți ale Transilvaniei se păstrează încă o serie de indicii. Cu privire la această veche colonie romană stau mărturie nu numai mulțimea inscripțiilor pe piatră găsite, ci și români înșiși, care sînt urmașii celor de atunci. Sub împăratul roman Gallienus, Dacia a fost din nou pierdută pentru romani, în secolul al III-lea, și dacă a fost supusă din nou de către împăratul Claudius, a fost totuși părăsită de Aurelian. Dacia scuturîndu-și deci jugul roman și rămînînd liberă ca mai înainte.

Apoi țara a căzut sub stăpînirea goților, iar la începutul secolului al V-lea sub cea a hunilor. Aceștia le-a fost luată de gepizi și goți, cu ajutorul romanilor, dar a trebuit să se supună în secolul al VI-lea avarilor, iar în secolul al IX-lea ungarilor. Aceștia au fost împinși (spre aceste locuri) în anul 889 de către pecenegi, care se pare că aparțineau seminției hunilor, ca și cumanii, din care foarte probabil că se trag iazigii și secuții de astăzi. Regele Ștefan I a transformat Transilvania în anul 1004 într-o provincie a Regatului ungar, rămînînd astfel și fiind guvernată de voievozi pînă la moartea regelui Ludovic al II-lea în anul 1526.

(1793 martie 28). Kanun-nâme („Carte de lege“) în care se fac precizări asupra statutului de autonomie al Țării Românești și Moldovei (fragment).

[...] Eflâk ve Boğdân memleketleri, öteden beru mefrûz-ül-kalem, ve maktû'ül-kadem, min küll-il-vücûh serbest olub kâffe-i rûsûmât ve mukataâte voyvodalara aid olmağla, el-hâletü hâzihi memâlik-i mahrûsede câri olan rûsûm ve mukataât, ve fi-mâba'd müceddeden ihdâsı muhtemel rûsûmât ve tekâlif ve mukataât Memleketeyn-i merkumeteynden ber-vechle tahsil olunmamak, ve me'murîn ve mültezimîn yedlerine virilecek berevât-ı şerifede Memleketeyn'in mefrûzeteyn Kalemine mebni müstesnâ oldığı derec oluna, ve zikr olunan me'murîn bir takrîb hilâfina fermân itdirecek olurlar ise nass-ı kanûn-nâmeye mugayir olarak kaydi terkin oluna [...]

Arh. St. București, colecția Microfilme Turcia, rola 155, c. 429—434 (Başbakanlık Arşivi İstanbul, Hatt-ı Hümâyûn Tasnifi, nr. 12. 553).

Traducere :

[...] Principatele Țării Românești și Moldovei fiind, de mult, separate la cancelarie și scutite de a fi călcate cu piciorul și libere în toate privințele, toate dările și veniturile lor arendate se află în seama voievozilor. Astfel, dările și

¹ Teritorii administrate, dependente de poartă.

veniturile arendate, existente în momentul de față în țările bine păzite¹, precum și dările și impozitele și veniturile arendate care pot fi înființate din nou, de azi încolo, să nu fie percepute întocmai din cele două Principate mai sus-pomenite, iar în distinsele berate ce vor fi date în mîinile (dregătorilor) însărcinați și ale arendașilor să se consemneze că cele două Principate fac excepție (de la perceperea dărilor și impozitelor menționate) dat fiind că (ele) sînt separate la cancelarie.

Și, dacă menționații (dregători) însărcinați vor face cu vreun prilej să se emită firmane contrare, atunci înregistrarea lor să fie anulată ca fiind potrivnică textului Cărții de lege [...]

1848 martie 22/aprilie 3, Cluj. Fragment din raportul guvernatorului Transilvaniei, Teleki József, către cancelarul aulic al Transilvaniei la Viena, Jósika Samuel, despre activitatea revoluționarilor români pentru unirea întregii națiuni și reconstituirea statului dac.

667 P/1848

Hochwohlgeborner Freiherr!

Seine Excellenz der hierlandiger Komandierende General, Anton Freiherr von Puchner hat mir in allerengsten Dienstvertrauen mittels Zuschrift von 30-ten März laufenden Jahres die Mitteilung gemacht: Dass Hochderselben von dem Kaiserlichen — Königlichen Herrn Hof Agenten von Timoni in Bukarest schleunigst eröffnet würde, dass die letzten Ereignisse in Frankreich, in Sonderlich aber, die Nachrichten über die jüngsten Begebenheiten aus dem ganzen Kaiserstate auch in Bukarest, und diesem Fürstenthume eine Bewegung hervorgebracht habe, welche unter Leitung, und Führung der meistens in Paris erzogenen Bojaren-Jugend, die gesamte walachische Nationalität zu vereinen, und ein neues *Dazisches* Reich zu gründen [...]

Euerer Excellenz gehorsamster Diener

Joseph Graf Teleki

Klausenburg am 3. April 1848

Arh. St. București, colecția Microfilme R. P. Ungară, rola 152, c. 935—938 (Magyar Országos Levéltár Erdélyi Kancelláriai levéltár („B” szekció) Erdélyi udvari Kancellária b, Elnöki iratok, B 7 Elnöki iratok Prs. 1848/133)

Traducere :

667 P/1848

Nobile baron,

Excelența sa generalul comandant de aici, baronul Anton von Puchner, prin scrisoarea din 30 martie anul curent, mi-a făcut următoarea comunicare cu caracter absolut confidențial, pe linie de serviciu : că el a fost încunoștințat foarte urgent de către agentul Curții cezaro-crăiești la București, von Timoni, că ultimele evenimente din Franța, dar în special știrile despre cele mai recente întâmplări din toate provinciile Imperiului, au provocat o mișcare și în București. În acest

Principat, mișcarea condusă de tinerii boieri, cel mai adesea avînd studii la Paris, are ca scop să reunească întreaga naționalitate valahă și să întemeieze un nou Imperiu *dacic* [...]

Al Excelenței voastre prea supus servitor

Conte Teleki Joseph

Cluj, 3 aprilie 1848

1859 februarie (5) / 17, Berlin. Raportul trimisului extraordinar și ministru plenipotențiar al Belgiei la Berlin, baronul I. B. Not-homb, către ministrul afacerilor externe al Belgiei, baronul Adolphe de Vrière, în legătură cu reacția provocată marilor puteri de dubla alegere a lui Alexandru Ioan Cuza (fragment).

no. 91

Sur la double élection
d'Alexandre Couza

Berlin, le 17 février 1859

Monsieur le Baron,

[...] En s'en tenant à quelques circonstances il faudrait même donner à cet incident une haute portée. Lorsque la seconde élection d'Alexandre Couza a été annoncée, quelqu'un a dit : „c'est de la haut comédie“, le Ministre de Russie, Baron Budberg, qui était présent a comme malgré lui rompu le silence, dans lequel il se renferme depuis plusieurs mois de la manière la plus imperturbable ; il lui est échappé de dire : „cette comédie peut devenir une tragédie“ [...]

[...] La double élection équivaut à l'union des Principautés : l'union des Principautés c'est leur indépendance ; tel est l'ordre d'idées à Constantinople et à Vienne ; et je ne croirai à l'abandon de cet ordre d'idées que lorsque les faits contraires les plus positifs auront été posé par l'un ou l'autre Gouvernement [...].

Arh. St. București. colecția Microfilme Belgia, rola 23, c. 14—16 (Ministère des Affaires Etrangères et du Commerce Extérieur, Correspondance Politique, Légations, Prusse, vol. 19, doc. 38).

Traducere :

nr. 91

Berlin, 17 februarie 1859

Cu privire la dubla alegere
a lui Alexandru Cuza

Domnule Baron,

[...] Ținînd seama de unele împrejurări, ar trebui chiar să se dea acestui incident o mare importanță. Cînd a fost anunțată cea de-a doua alegere a lui Alexandru Cuza, cineva a spus : „e o mare comedie“. Ministrul Rusiei, baronul Budberg, care era de față, a rupt, parcă fără voia lui, tăcerea în care se închisese de mai multe luni în modul cel mai imperturbabil și i-au scăpat cuvintele : „această comedie poate deveni o tragedie“ [...].

[...] Dubla alegere echivalează cu unirea Principatelor ; unirea Principatelor înseamnă independența lor : aceasta este ordinea ideilor la Constantinopol și la

Viena și eu nu cred în abandonarea acestei ordini a ideilor, decît dacã cele mai pozitive probleme contrarii vor fi puse de un guvern sau altul [...].

1859 februarie 15/27 (București). Fragment din raportul lui R. G. Colquhoun cãtre J. H. Malmesbury, despre întrevedereã avută cu domnitorul Alexandru Ion Cuza.

February 27/59, 3,30 p. m.

[...] I have seen Prince Couza ; in matters of internal policy and administration he is most rational and prudent and apparently fully understands his position. He assures me that he will bow with all possible submission to the decision of the European Conference, but he said and thrice repeated the sentiment : if the Turkey attempts to set up on Wallachian territory he would be placed himself at the head of the nation and blood should flow [...].

Arh. St. București, colecția Microfilme Anglia, rola 66 (Public Record Office London, Foreign Office, 78, Turkey, vol. 1441, f. 185—187).

Traducere :

[...] L-am văzut pe principele Cuza, în probleme de politicã internã și administrație este foarte rațional și prudent și se pare cã înțelege pe deplin poziția sa. Mã asigurã cã se va înclina cu toatã supunerea posibilã față de hotãrirea Conferinței europene, dar a spus și a repetat de trei ori urmãtoareã opinie : dacã Turcia încearcã sã ocupe teritoriul valah, se va situa chiar el în fruntea națiunii și va curge sînge [...].

1863 februarie 13, Galați. Raport statistic asupra Principatelor Unite adresat de viceconsulul S.U.A. la Galați, W. Thomas jr., secretarului de Stat al S.U.A., în care este afirmatã originea latinã a limbii române (fragment)

[...] The language of this region is Latin; bad Latin, it is true, but Latin still : and the student who in his college cloister has mourned that the language, which furnished the polished periods of Virgil and terse text of Tacitus, was dead, is agreeably suprised by being able with this same Latin to chat with the Moldo-V'allachian peasants as they lounge away the sunset hora in front of their thatched mudcottages.

The secret of the language is explained when it is remembered that the Principalities once formed the Roman province Dacia, a conquest of Trajans. From the Roman legion then permanently settled here come both the present inhabitants, who proudly call themselves Roumans and their Rouman dialect [...]

Arh. St. București, colecția Microfilme S.U.A., rola 19 (National Archives of the United States, Washington D. C. Despatches from United States consuls in Bucharest 1866—1906, T. 384, roll 1).

Traducere :

[...] Limba în această țară este latină ; o latină coruptă este drept, dar totuși latină ; iar studentul care în Colegiul său mănăstiresc s-a plîns că limba care i-a furnizat frazele rafinate ale lui Vergilius și textul concis al lui Tacitus era moartă, este plăcut surprins că poate vorbi în aceeași latină cu țărani moldovalahi care stau la ceasul apusului în fața căsuțelor lor acoperite cu stof.

Secretul limbii se explică dacă ne amintim că Principatele au format cîndva provincia romană Dacia, cucerită de Traian. Din legiunile romane, care apoi s-au stabilit aici, se trag locuitorii de astăzi care, cu mîndrie, se numesc ei înșiși români și dialectul lor românesc [...].

1870 martie 3/(15), București. Nota consulului Serbiei la București, C. Magazinovici, către ministrul de externe al României, prin care se exprimă adeviziunea guvernului Serbiei la dorința guvernului român ca Principatele Unite să primească, în relațiile externe, titulatura de România.

No. 93

Bucharest 3 Mars 1870

M(onsieur) le Ministre,

Ayant communiqué à Mr. le ministre des affaires étrangères de Serbie le désir du gouvernement de Son Altesse Sérénissime le Prince de Roumanie, de voir donner désormais aux principautés, dans ses relations internationales, le titre de „Roumanie“ Mr. le ministre vient de me répondre en date de 5 Février dernier no. 399 que c'est avec la plus grande satisfaction que le gouvernement de Son Altesse Sérénissime le Prince de Serbie a pris connaissance de ce désir et m'autorise de Vous faire savoir que le gouvernement de Serbie forme ses meilleures vœux pour l'avenir de la Roumanie ainsi que pour la réalisation de toutes ses légitimes aspirations nationales et ne peut qu'être charmé de cette démarche du gouvernement roumain. Guide par ces sentiments amicaux le gouvernement que j'ai l'honneur de représenter, emploie le titre désiré depuis longtemps dans ses relations avec le gouvernement roumain, par conséquence cet acte n'est pour lui qu'une agréable affirmation à cet égard, et en même temps le sujet pour la Serbie, vu la solidarité de notre situation et le sort identique de nos pays, de féliciter la Roumanie de cet acte national.

Le soussigné se sent très heureux de porter à votre connaissance ce qui précède, comme réponse à la note que vous avez bien voulu lui adresser le 15 Janvier d(ernie)r sous no. 226, et profite de cette occasion pour Vous réitérer, Mr. le Ministre, l'assurance de sa haute considération.

Arh. St. București, colecția Microfilme R. S. F. Iugoslavia, rola 21. c. 451—452 (Arhiv Srbije, Beograd, Knažesko Srpska Agencija u Bukureštu F. I. nr. 28— cut. 5/1870, br. 93).

Traducere :

Nr. 93

București, 3 martie 1876

D(omnule) Ministru,

Comunicînd domnului ministru al afacerilor externe al Serbiei dorința guvernului Alteței Sale Serenissime principele României de a se da de acum înainte principatelor, în relațiile lor internaționale titlatura de „România”, domnul ministru mi-a răspuns la data de 5 februarie a.e. nr. 399, că guvernul Alteței Sale Serenissime prințul Serbiei a luat cunoștință cu cea mai mare satisfacție de această dorință și mă autorizează să vă fac cunoscut că guvernul Serbiei își exprimă cele mai bune urări pentru viitorul României, ca și pentru realizarea tuturor aspirațiilor sale naționale legitime și nu poate fi decît încîntat de acest demers al guvernului român.

Îndrumat de aceste sentimente prietenești, guvernul pe care am cinstea de a-l reprezenta întrebunțează de mult timp titlul dorit în relațiile sale cu guvernul român; în consecință acest act nu este pentru el decît o plăcută afirmare în această privință și, în același timp, un motiv pentru Serbia, avînd în vedere solidaritatea situației noastre și soarta identică a țărilor noastre, de a felicita România pentru acest act național.

Subsemnatul se simte foarte fericit să aducă la cunoștință domniei voastre cele de mai sus, ca răspuns la nota pe care ați avut amabilitatea să i-o adresați la 15 ianuarie trecut sub nr. 226 și profită de această ocazie, domnule ministru, pentru a vă asigura din nou de înalta sa considerațiune.

1880 octombrie (17)/29, București. Raport comercial anual al consulului general al S.U.A. la București, Eugene Schuyler, cuprinzînd date referitoare la teritoriul României, preponderanța populației române în toate provinciile istorice românești, originea neamului și a limbii române (fragment).

[...] In Transylvania and several districts of Hungary the Romanians form more than two thirds of the population. Including these, the Romanian race would represent a number of about nine and a half millions. All these countries form part of what was the ancient Roman province of Dacia and the Roumanians claim to be descended from the Roman legionaries and colonists. They are in all probability descendents of the ancient races which became latinized by contact with Rome. Their language though Latin in form possesses peculiarities common to all the languages of the Balkan Peninsula and derived from the aboriginal inhabitants while two fifths of its vocabulary is slavonic. The Roumanian race, with merits mingled with defects, has one great quality — persistence, as will be seen not only by the way in which it has held its own, although the country was for many years subjected to rival powers and by the manner in which its colonies have increased and spread, both on the north of the Carpathians and on the south of the Danube. There still exist too among the mountains of Greece, Thessaly and Epirus many men of the same race, generally known as Kutzowallachs [...].

Arh. St. București, colecția Microfilme S.U.A., rola 18 (The National Archives of the United States. Records of the Department of State (R. G. 59), Microcopy T. 285, Roll — T. 2, vol. 2, Report no. 10, 16, November 1880).

Traducere :

[...] În Transilvania și în mai multe județe din Ungaria românii formează peste două treimi din populație. Incluzându-i pe aceștia, neamul românesc ar reprezenta aproximativ 9 milioane și jumătate de locuitori. Toate aceste ținuturi fac parte din ceea ce era în antichitate provincia romană Dacia, iar românii susțin că sînt descendenții legionarilor și coloniștilor romani. După toate probabilitățile, ei sînt descendenți ai neamurilor antice care s-au latinizat prin contactul cu Roma. Limba lor, deși latină în formă, are particularități comune tuturor limbilor din Peninsula Balcanică și provine de la locuitorii autohtoni, cu toate că două cincimi din vocabular sînt cuvinte slavone. Neamul românesc, cu meritele și defectele lui, are o mare calitate — constanța pe care o vădește nu numai în felul în care și-a păstrat ființa, deși țara a fost expusă mulți ani puterilor rivale, ci și modul în care așezările sale au sporit și s-au răspîndit atît în nordul Carpaților, cît și în sudul Dunării. De asemenea, mai există încă în munții Greciei, în Tesalia și Epir mulți oameni din același neam, cunoscuți în general drept cușo-vlahi.

1918 aprilie <11>/24, Washington. Notă adresată de Woodrow Wilson, președintele S.U.A., lui Robert Lansing, secretar de stat al S.U.A., cuprinzînd un mesaj de răspuns la o scrisoare a coloniei române de la Paris, în care președintele american își manifestă adeviziunea la aspirațiile naționale ale românilor.

[...] The President has received and read the communication of the Roumanian Colony of Paris with greatest interest and begs the authors of the communication to accept in return his warm appreciation of their confidence in the Government of the United States. This Government sympathises sincerely with the legitimate aspirations of Roumania, as expressed in the memorial, and most hopefully wishes for the people of Roumania a welfare and prosperity in the future which will in some degree compensate for the misfortunes and sufferings of the present. All thoughtful Americans have keenly felt the untoward fate of Roumania in the present war but hope and believe that it is only temporary [...].

Arh. St. București, colecția Microfilme S.U.A., rola 633, c. 747 (Library of Congress, Washington D. C. Woodrow Wilson Papers, Roll 345, Series 4, Case file 3183).

Traducere :

[...] Președintele a primit și a citit cu cel mai mare interes comunicarea coloniei din Paris și a rugat pe autorii comunicării să accepte în schimb caldă sa apreciere pentru încrederea lor în guvernul Statelor Unite. Guvernul american nutrește o simpatie sinceră față de aspirațiile legitime ale României, așa cum au fost exprimate în memoriu și urează plin de speranță ca poporul României să se bucure în viitor de o bunăstare și o prosperitate care să compenseze într-o oarecare măsură nenorocirile și suferințele prezentului. Toți americanii raționali au resimțit profund soarta nenorocită a României în actualul război, dar speră și au crezut că aceasta este numai trecătoare [...].

1918. Raport al lui Charles Seymour, consilier al Comisiei americane pentru negocierile de pace, în care sînt prezentate date istorice atestînd existența populației românești în Transilvania în secolul XII (fragment)

[...] The Romanians in Hungary claim to have been settled there since the Roman Empire. Whether or not they are the descendants of the colonists of the time of Trajan, it is certain that there was a Romanian population in Transylvania at the time of the Magyar conquest of that region in the twelfth century. The extent of their settlement is not known, nor do they seem to have established any well — organized government there.

Since that time, the Romanians have been uninterruptedly under Magyar rule, except at the end of the sixteenth century, when the country was occupied for a brief period by the Romanian Prince, Michael the Brave of Wallachia [...].

Arh. St. București, colecția Microfilme S.U.A., rola 681, c. 105 (The Library of Congress, American Commission to Negotiate Peace 1918, Box 14).

Traducere:

Românii din Ungaria pretind că ei au existat aici încă din timpul Imperiului roman. Indiferent dacă ei sînt sau nu descendenți ai coloniștilor din vremea lui Traian, este sigur că a existat o populație românească în Transilvania în momentul cuceririi maghiare a acestei regiuni în secolul al XII-lea. Întinderea așezării nu se cunoaște, și nici că ar fi fost acolo instituită vreo formă de guvernămint bine organizată.

De atunci, românii s-au aflat permanent sub conducerea maghiară cu excepția sfîrșitului secolului XVI, cînd provincia a fost ocupată pentru o scurtă perioadă de domnitorul român Mihai Viteazul al Valahiei.

(1918). Raport privind problema balcanică, întocmit de John F. Carter de la ambasada americană din București, în care se face o prezentare istorică și geopolitică a României, cu sublinierea latinității și continuității poporului român (fragment).

[...] Ethnologically Roumania is a unique phenomenon. Alone of the Balkan race she has escaped almost intact from the Slavic flood which swamped the old Roman Empire and has preserved the Latin character of a Roman colony and is, in short, a Latin country. Conquered from the Dacians, a branch of the Thracian race, by the Emperor Trajan (89—117 A. D.) the Roman colony of Dacia was established on the ruins of the great Dacian Empire [...].

To sum up: „The Romanians are living today where fifteen centuries ago their ancestors were living. The possession of the regions on the lower Danube passed from one nation to another, but none endangered the Roumanian nation as national entity. The water passes, the stones remain; the hordes of the migration period, detached from their nativ soil, disappeared as mist before the sun. But the Roman element bent their heads while the storm passed over them, clinging to the old places until the advent of happier days, when they were able to stand up and stretch their limbs“ [...].

Arh. St. București, colecția Microfilme S.U.A., rola 681, c. 115—116 (The Library of Congress, Washington D. C. American Commission to Negotiate Peace (1918), Box 15).

Traducere :

[...] Din punct de vedere etnologic, România este un fenomen unic. Ea este singura dintre neamurile balcanice care a scăpat aproape intactă după trecerea valului slav care a făcut ca imperiul roman să se prăbușească și și-a păstrat caracterul latin al unei colonii romane și este, într-un cuvânt o țară latină. Cucerită de la daci, o ramură a neamului tracilor, de împăratul Traian (89—117 e.n.), colonia romană Dacia a fost întemeiată pe ruinele marelui imperiu dac [...]

Pe scurt, românii trăiesc astăzi acolo unde cu 15 secole în urmă au trăit strămoșii lor. Stăpânirea asupra regiunilor de pe Dunărea inferioară a trecut de la un neam la altul, dar nici unul nu a pus în primejdie națiunea română ca entitate națională. „Așa curge pietrele rămân“. Hoardele migratoare, rupte de pământul lor natal, au dispărut cum (dispare) ceața în fața soarelui. Dar elementul românesc s-a încovoiat în timp ce a trecut furtuna pe deasupra lui, rămânând strâns legat de vechiu-i loc pînă la sosirea unor zile mai fericite cînd va putea să se îndrepte și să stea cu capul sus [...].